మధుర పరశు

"ఇన్నాళ్ళకు నీ గొడ్డలి తియ్యబారింది తాతా!" అంది బుచ్చి గంగమ్మ ముసలి యర్రయ్యతో. తాత యర్రయ్య "ఎట్లా తెలుసు నీకు?" అన్నాడు. బుచ్చి గంగమ్మ "ఎట్లా తెలుసునేంటి–కూర్చుని తీరుబడిగా చెరుకుముక్క చీరుతున్నావు గొడ్డలితో!" తాత "ఓసి! గంగీ! గొడ్డలి తియ్యబారడమే కనిపెట్టావు కాని తాత పని చప్పబడి పోయిందీ అన్న సంగతెంచకనే పోయినావు గదా? మఱి తాత బతకడు! మఱి తాత బతకడు!" అంటూ యర్రయ్య బుచ్చిగంగమ్మ గుడిసెముంగిటి ముదిపాదు పందిరి యొక్క పంగటి గుంజకు జేర్లబడిపోయాడు. బుచ్చి గంగమ్మ వెంటనే "ఉండు తాతా! ముక్కాలిపీట తెస్తా. దానిమీద కూర్చుందుగాని, కూర్చోలేకపోతే మడత మంచం వేస్తా దాని మీద పడుక్కుందు గాని ప్రాణం తెప్పిరిల్లేదాకా! ముండాకాలం! ఇట్టే ముంచుకొస్తుంది; ఎంతటి ఉద్దండులకైనా!" అంటూ బుచ్చి గంగమ్మ ఓ మడతమంచం పట్టుకువచ్చి ఆరుబయట పందిరిక్రిందనే వేసి తాత నల్లా ముక్కాలిపీట మీదుగా మంచం మీదకు వాల్చి పండుకోబెట్టింది. పండుకోబెట్టి "దాహం తేనా?" అంది. "అక్కర్లేదు బుల్లీ! నన్నిల్లా కాసింతసేపు వెల్లకితలా పడుక్కోనీ! పలకరించకు" అన్నాడు వృద్ధు. "అయ్యో! తెచ్చుకున్న చెరుకు తినకుండానే జీవమిడుస్తాడా యేంటి మా తాత!" అంటూ బుచ్చి గంగమ్మ నకమొకాలూ "మాతాత" అంటూ వీరావారా అన్నట్టు, పరకాయించి పరకాయించి, అంత

మేరలో కాపడుతూవున్న కామయ్యను కూకేసింది, "కామయ్యన్నా! నా బాబా! బేగి ఇలారా" అంటూ. చేతుల్ని రంగు రంగుల గాజులున్నాయి బుచ్చిగంగమ్మకు! ఆమె పిలుపులో అన్న వుంటేం "బాబు" వుంటేం! కామయ్య ఆమెయొక్క గాజుల మోజు మాత్రమే తిలకించాడు. చెంగున, తాను కూర్చున్న వేపచెట్టు వేలుపూవున పైకి లేచి, బుచ్చి గంగమ్మ పందిరికిందకు చేరుకున్నాడు. "యర్రయ్యతాత నిప్పుడేం చేయడానికి నాకేం తోచకుండా వుంది" అంది బుచ్చిగంగమ్మ కామయ్యకేసి, అదో మోస్తరుగా, దిగాలుగా చూస్తూ. కామయ్య "ఇందుకా? పిల్చావు? నన్ను?" అన్నాడు. తాతవంక ఏ మాత్రం తన చూపు లొంచకుండా అంత చూపూ—తేరిపారి—బుచ్చిగంగమ్మ కేసే పంచి సంకోచించకుండా!

కామయ్యకడుపు నిండిన ఖామందు. పుల్లలఅడితీ వొకటి అట్టహాసంగా నడుపుతూ అటు పడవవాళ్ళను ఇటు బళ్ళవాళ్ళను హడలేస్తూ పెద్దగొడవగా ఉంటాడు సర్వసాధారణం ఏ పొద్దూ.-కాని ఆ ఘడియప్పు డెంచేతో ఏవూహాలేకుండా కూర్చున్నట్టు కూర్చునియున్నాడు బుచ్చిగంగమ్మ నివాసానికి సాహసంగా వున్న ఒకానొక వేపచెట్టు నీడపట్టు.

వేపచెట్టు అంటే అది వెట్టివేపచెట్టుకాదు. కుజ్జువేపచెట్టూ కాదు. విశేషవిజ్ఞానం వున్న వివృద్ధ వృక్షం. దానికాబుద్ధి ఏదైనా అశ్వద్ధవృక్షాన్ని బట్టి వచ్చిందా అంటే దాని కొమ్మలగుండా కించిత్తు రావిపిలకైనా తొంగిచూచే జాడలేదు. కాని చూస్తే గొప్ప ఇంగితజ్ఞానం వున్న జీవకళతో విరాజిల్లుతూ వున్నట్టు గోచరిస్తుంది. వాడుక ఏమిటీ అంటే-ఆ చెట్టుకుయ్యాలా వేసికొని

అట్లు తద్దినాడూగిందా, ఆ ముష్టుగుమ్మ కడుపుని బ్రహ్మాండ నాయకుడు తప్పకుండా పుడతాడని.

లోకం బహు చమత్కారమైంది. యర్రయ్యతల్లి ఆలా వూగే యర్రయ్యను కన్నాదంట! యర్రయ్య మాత్రం ఆవూసు వినీ విన్నట్టు "వూగితే పిల్లలు పుడతారా?" అని అనేసి తన నిర్భాగ్యజీవనంతో పెనేసుకుపోయిన ఆ చెట్టును తిలకించి "ఉయ్యాలకొమ్మ కాదిది! ఉరికొమ్మ! దీన్ని నరికి పారేస్తే మెఱుగు" అని అనుకొనేవాడు అనేకసార్లు. అనుకొనేవాడేగాని దాన్ని నాటికీ నేటికీ నరికేసినివాడు కాలేకపోయాడు. పైపెచ్చు ఆ కొమ్మ నీడనే ఎన్నోపుట్లు చింతకర్ర, సిరిమానుకర్ర, కాడికర్ర. కాటికర్ర, అడవినుండి దిగుమతీ అయిన నానాజాతి వనాన్ని తెగ్గొట్టి చీఱి చిద్రుపలు చేసి, అలసినప్పుడల్లా ఆ యుయ్యాలా కొమ్మంక చూడక మానీవాడుకాడు. చూచినప్పుడల్లా "ఉయ్యాలా కొమ్మ కాదిది, ఉరికొమ్మ! దీన్ని నరికి పారేశెయ్యాలి రేపోమాపో" అని అనుకొని తీరీవాడు.

విన్నారా?—ఎన్నరాని కొమ్మ అది. ఎం చక్కటి కొమ్మ అది. ఏడాది పచ్చంకు ఇస కోసుకొన్నట్టు పూసివుండేది. తొలేకాసికి దానికింద నడుస్తూంటే టపటపా చితికీవి దానిగింజలు గొడ్లగిట్టకిందా గుఱ్ఱాల గొరిజలకిందాపడి. మఱి చిగురు చూస్తే దాని చిగురే చిగురు. దాని చేదేచేదు! అయినా చేదెవడు రుచి చూచాడు? మనిషైనవాడల్లా దానిగాలే పీల్చాడు గాని! దాని మీద గాలి సమస్త జాడ్యాపహారి. సంతతసంచారి.

యర్రయ్యయొక్క తల్లి బ్రదికివున్నవాళ్లా ఆ చెట్టు బలే వినోదకారి: అయితే ఆ వినోదం అంతైనా మానె కొంతైనా

ఎఱుగడు యఱ్ఱయ్య. యఱ్ఱయ్య అలా పుట్టాడు. యఱ్ఱయ్య తల్లి పై కొమ్మకు అలా వురోసుకొని చనిపోయింది. కొందఱు చనిపోయిందంటారు, కొందఱు పేరంటాలై యుందంటారు. ఏమంటేం ఆమె చావుతో ఆ చెట్టు కోపారమార్థికదృష్టి అలవడి పోయింది. దాన్ని చూచేవాళ్లు అప్పట్నుంచి దాన్నో చెట్టుక్రింద భావించక అదేదో దేవత అనే ఊహిస్తూ రాసాగారు. యఱ్ఱయ్యను "యధార్థపు యఱ్ఱ "య్యని అంటూ వచ్చేవారు. అంటే మరేం లేదు; సంతానం కలిగించడంలో చెట్టు యఱ్ఱయ్య ద్వారా తన దాఖలా కాపరించింది అని అనే వాళ్ళవూహ! అంతకు మించి లోకం యఱ్ఱయ్యలో యధార్థం కనిపెట్టిందీ లేదు. యఱ్ఱయ్య చెప్పిందీలేదు.

అసలు యఱ్ఱయ్యకు లోకం యధార్థం చెబితేగా యఱ్ఱయ్య లోకానికి యదార్థం ఏమైన ఋజువు చేయడానికి. యఱ్ఱయ్య చిన్నతనమంతా దూడలతోనూ గాడిదెలతోనూ, పందుల్తోనూ, పైలాళ్ళతోనూ, ఆడుకోవడంగానూ ఊళ్లో ఇళ్ళన్నీ అడుక్కోవడంగానూ గడిచిపోయింది. ఎవరైనా వేలెట్టి "వీడి తల్లే అదిగో ఆ చెట్టుకొమ్మను వురోసుకు చచ్చింది" అని అంటే అట్టే వెన్నుతట్టి పిల్చినట్టయి దృష్టిమఱల్చి, మఱేమన్నా చెబుతారేమో అని అడిగేవాడుగాని, ఆ యూసంతటితో ఆఖరై, అన్నవాళ్లుకూడా ఆనవాలుకు అనీవారు కారు! పాపం! ఆ కుఱ్ఱడికి. అయితే—పది పద్దెనిమిదేళ్లు వచ్చేసరికి వెన్నుముదిరి వన్నె కుదిరి తనంతవాడు మఱీలోకంలో లేడనేటంతటి యిదికి చువ్వలా యెదిగిపోయాడు యఱ్ఱయ్య!

పోలీసువాళ్లొకవంక వోడవదినెలొకవంక ఆ యువకుడి పేరు గుర్తింప సాగారు. కులమెఱుగని యఱ్ఱయ్యని గోత్ర

మెఱుగని యర్రయ్యని జామీను తెచ్చుకోమని పోలీసు లొక పెడ నిర్బంధం పెడుతూవుంటే తమర్ని పెళ్ళాడితేనేగాని సంసారం నేత చెల్లబోతంటూ ఆతగులుకత్తెలు మతో పెడ నిర్బంధం పెడుతూవుండేవారు. ఈ విపరీత పరిస్థితిలో యర్రయ్య ఏదో వృత్తి అవలంబించి ఏదో కూటం ఏర్పాటు చేసుకొని, లోకంతో పాటు నాటకం ఆడుతూవుంటే తప్ప తన్నో రిజాలావానిగానో గుంపులాడుగానో కట్టేస్తారని భయంపుట్టింది యర్రయ్యకు.

ఇరవై యొకటవయేట ఒకనాడలా పైని వివరించిన వేప చెట్టు క్రింద యర్రయ్య పవళించి ' ఆలోచిస్తూవున్నాడు. యర్రయ్యతో సమాన వయస్కుడైన యొకానొక పెంకివెధవ యెవడో చటక్కున యర్రయ్యను చూచి ' చెట్టుకింద పుట్టినోడు చవటమ్మ ' అన్నాడు. యర్రయ్య ' చెట్టక్కలేనివాడు చవటమ్మ ' అన్నాడు. లాతివాడు గబగబా ' వేపచెట్టెవరెక్కలేరు ? ' అని పై కెక్కి పైనుంచి అమాంతంగా నెత్తురు కక్కుకు కిందపడి హతుడయ్యాడు.

నాటినుంచీ యర్రయ్యను ఎవ్వరూ అల్లరి చిల్లరిమనిషిగా ఎంచడం మానేసేశారు. ఎదో మహత్తున్నవానిగా తలపోయ సాగారు. యర్రయ్యయొక్క తల్లి పురిపోసికొంది అంటే ఆమె మహాయిల్లాలు కాబట్టి పోసికుంది అని యర్రయ్య వినేలా అంటూ యర్రయ్యలో అదివఱకు చూడని తేజస్సు తాము చూస్తూ యర్రయ్యకు పెద్ద ఆత్మబలం తెచ్చిపెట్టారు.

యర్రయ్య కా ఆత్మబలంతోపాటు దేహబలంకూడా పెచ్చుపెరిగింది. ' నేను పుట్టి తల్లిని చంపాను కాబట్టి నాకాయుధం పరశురాములవారి గొడ్డలి ' అని వోమంచిరోజున

ఓ అర్ధమణుగెత్తు గొడ్డలి ధరించి పుల్లలు కొట్టే జగద్విదితమైన వృత్తిని చేకొన్నాడు. 'ఆలోచనలేకుండా అదే పనిగా అడవి అంతా చెలిపివెయ్యమన్నా చెలిపెయ్యగలడు యఱ్ఱయ్య' అన్న పేరు మోశాడు పెద్ద అడితిలోనూ చిన్న అడితిలోనూకూడా.

రోజుకో రూపాయన్నర సంపాదించి అర్ధరూపాయ కల్లు తాగేవాడు. పావలామాంసం తినేవాడు. మఱో అర్ధ మామోలు ఖర్చులకు వినియోగించుకునేవాడు. తక్కిన పావులాపెట్టి మసాళా పకోడీల పొట్లం వొకటి కొని చేతపట్టుకు రోజూ సాయంకాలం ఎక్కడికో పోతూ తిరిగి తెల్లాటి కాపడేవాడు. ఇలా ఇరవైఅయిదోయేడు గడచిపొయ్యేదాకా మేకల్లో చీంబో తులా పదిమందిలోనూ వెలసిపోతూవుండేతలికి యఱ్ఱయ్యను ఓ పొద్దు తెల్లతెల్లవాఱుతూవున్న వెల్లడినే ఓ ముసిలమ్మి పలకరించింది. నెరసిన తలకట్టూ అదీ, ముదికోనంగిలా వంగి వంగి ఎదురొచ్చి 'యఱ్ఱాయి! యెక్కణ్ణుంచి వస్తున్నావు! మీఅమ్మ వృత్తి సత్తికాలపు మనిషి—ఏలా కావులించుకు పడుకున్నావు నీవూ నీ మొగుడూ అని కోర్టువారు అడిగితే ఉత్తర సాక్ష్యంగా తాను చూపించలేక సిగ్గుపడి వూరుకుంది. దానితో దక్షిణ సాక్ష్యం ముల్లు చూపింది. నీ బాబు వురిశిక్షకు సెలవైంది. నీబాబు! నీలంగా వుండేవాడు. గోళికాయల్లా కనుపాపలూ వాడూ! గిరజాలుండేవి. గోవిందనామం తీర్చుకుని గుడిసె యీవలకు వస్తూవుంటే గుళ్లో దేవుడుప్రయాణమైనట్టే యుండేది. అయితేనేం సర్కారుహాయాం ఇది! సమస్తం లా రూల్సు! నీ పిండ మలా నీ అమ్మకడుపున బడ్డం ఏమిటి, నీ తండ్రినిలా రిమాండులో యుంచడమేమిటి? రెండూ ఏకకాలమందే జరిగినాయి—' అనీ పెద్దనిట్టూర్పు ఆని

ముత్తెంలేని మోమునిండా కమ్మించుకుంటూ పలికింది. యఱ్ఱయ్య ‘ అయితే మా బాబుమీది ఖూనీకేసు తొమ్మిదినెలలు విచారణ జరిగింది—అన్నమాట. ‘ముసిలిది ‘ నీవూ విన్నావూ? తొమ్మిదినెల్ల పదిహేనురోజులు జరిగింది. మఱి తీర్పు చెప్పిన పదిరోజులు కురితీశారు. ఉరి తీసినట్టుగా నీవు భూలోకంలో యవతరించావు. నీ తల్లి ఉరోసుకు చచ్చింది. మహాసతి మచ్చ లేని మగనితో చితెక్కినవాళ్ళనుగురించి విన్నాం గాని, శిక్షపడ్డ మగనివురితో వురోసుకున్న ఉత్తమరాల్ని చూసిందిలేదు. నీతల్లి కళ్లు చేరెడు చేరెడు కళ్లు. కాటుకెట్టుకుని, కనుబొమలు దిద్దుకుని కొప్పు గుద్దుకుని, గిద్దలో కుంకుంముఖాన్ని అద్దుకుంటూ ఉంటే నాకిద్దరే గాపకం వచ్చేవారు, ఆశ్రీమహావిష్ణువు ఇల్లాలు మా లచ్చుమమ్మ, ఆశ్కరభశరభ శివుడు చేసుకున్న చిన్న గవిరమ్మ—ఈళ్లిద్దఱే తలపుకు తగిలేవారు. తక్కిన దేవతలూ తక్కిన నరమానవులూ మీ అమ్మకు లొక్కే. నీ కెలా ఎఱుక పఱచేది మీ అమ్మను ? ’ అని కన్నీరు కార్చింది, వేన్నీళ్ళవాన గురియించినట్టుగా. యఱ్ఱయ్యకు దరీ అంచూ లేని వేఁద్రం ఎత్తింది. ‘ ఇలా కావులించుకున్నాం ’ అని చెప్పలేకపోయింది మా అమ్మ ఆ నాడు ‘ అని ఆ ముసిలి అవ్వను అట్టె కావులించుకుని బావురుమన్నాడు. ముసీల్ది యఱ్ఱయ్యను మఱంత బాబా కరంతో కావులించుకుని, ఇలా చూపించివుంటే బ్రతికిపోయీవాడేమోబాబు. అయితే ఆ యిల్లాలు కోరుట్లో ఎవర్నని కావులించుకుంటుంది. ఒకరా, యిద్దఱా ? వెయ్యినొక్క మంద్రై జడిజీతో సభ తీర్చి విచారించేరు. మీ బాబు, మీ అమ్మకు శానా లెక్కలో ఒక్కడూ బోనులో పులిలా పోలీసు కాపలాలో

నిలబడివున్నాడు. మీ అమ్మకు అనరాని సిగ్గు పుట్టింది. సచ్చు ప్రశ్న లీలాంటి వేస్తారేంటి ? ఇది సభా ?' అని ఈసడించు కుంది. విసుక్కుంటూ ఇవలకొచ్చేసింది.' యని జరిగినదంతా పూసగ్రుచ్చినట్టు ముసిల్ది తేటపఱిచింది. పాతికేళ్ళ యఱ్ఱయ్య ముప్పాతికేళ్ళ ముసీల్దీ ఒండొరులు కవుగిళ్ళడియుంటే, దారంట పోయినవాళ్లు ఆ యుదయం వాళ్ళిద్దర్నీ ఎవరో తల్లీకొడుకులు అని భావించక తప్పింది కాదు. కాని మూడోమనిషి దగ్గరకు వచ్చేసరికి ముసిల్ది యంతర్ధానమైపోతూయుండేది. యఱ్ఱయ్య 'నేనే ! నా నొక్కడినే !' యనేవాడు.

ఈ సందర్భం వ్యాప్తం కాగానే యఱ్ఱయ్య మహిమ హిమాలయం యెత్తుకెగసిపోయింది. నతని చూపులో చొక్కశోధనా విస్తరింపు గన్నాయి. తనతల్లి నెరుగుదుం అన్న ప్రతీ ముసీలివాళ్ళను ఏదో వొకటి అడిగి తెలుసుకునేవాడు. తల్లి వైనంతోపాటు అంతో ఇంతో తండ్రిని గురించికూడా పరీక్షగా ప్రశ్నించేవాడు. ఇంత తెలిసిన యఱ్ఱయ్య ఇలా మనల్ని అడుగుతాదేమిటి అని ఎదరవాళ్లు యనుకొనేదాకాకూడా వొక్కొక్కప్పుడు నతగాని నడిగే వెట్టికి అంతుయుండేదికాదు.

అందమైన కాపుదాన్ని తొల్త జేరతీసి ఆ పైని లేవదీసి తుదకేలాగో దానికులంవోళ్ళను బోల్తాకొట్టించి వివాహమై యఱ్ఱయ్య కాపు అన్న కీర్తిగడించాడు కాని ఆ కీర్తి నిఖార్సు కీర్తి కాదనేవాడు. ఆలిమంత్రం ఆదిమంత్రం కాదన్నాడు. ఓ సాయంత్రం దాంతో ఆ కాపది యఱ్ఱయ్యను పెళ్ళిచేసుకున్నాదే పెళ్లీలేదు పేరంటంలేదు తమకిద్దరకూనని యఱ్ఱయ్యను వదిలేసింది. యఱ్ఱయ్యయొక్క జీవితఖండంలో గుడ్డిలో మెల్ల

పిల్లలు లేకపోవడం. ఎంతలేదన్నా పెళ్ళాంగా ఆ కాపది యఱ్ఱయ్యతో పదిహేనేళ్ళయినా కాపరం చేసింది. తన అందం ఆనందం యఱ్ఱయ్యకు ఇచ్చి యఱ్ఱయ్య అందం ఆనందం తానుచ్చుకుని పదేపదే వొయ్యారాలు వైపులు మార్చుకుంటూ అడుగడుక్కీ రెచ్చిపోయారువాళ్ళిద్దరూ ఆ పదిహేనేళ్లూను. తాను పగలేసే పేడు చింతపేడో చీమచింతపేడో కూడా నేరనట్టుండేవాడు ఆ పదిహేనేళ్ళూ యఱ్ఱయ్య. ఆ కాపదికూడా తానరగ దీసేది బొచ్చు పరిగో బొమ్మిడాయో కూడా నేరనట్టుయుండేది.

అయితే భార్యాభర్తలు కలుసుకోవడం ఏలాంటిదో ఎడబాయడం అలాంటిదే. అందులోనూ పాటకపుజాతికి ప్రధానమైంది సంతానం. "ఆడివల్ల చేపడద్ది అనుకొన్నది సిగ్గుచేటూ అవలే!" అని ఆ కాపది ఆడాళ్ల మాటగా వాళ్ళతో వీళ్లతో అంటూవచ్చి లోలోననుకొంటూ వచ్చి తుదకెలాగో వాని తంటా వదుల్చుకుంది. యఱ్ఱయ్య కూడా స్వేచ్ఛగోరుతూయున్న గడియలవి. గట్టుమీద లెక్కెట్టినా, పుట్టమీద లెక్కెట్టినా అరవైయేళ్లు వచ్చేశాయి యఱ్ఱయ్యకు.

మీసం అంతా ఏక టాకీగా నెరిసిపోయినట్టుంటేనే మెలుగని నల్లవెంట్రుకలూ ళ్ళాగించుకునే షోకు నేర్చుకున్నాడు. ఊళ్లో పిన్నలూ పెద్దలూ "యఱ్ఱయ్యతాత! మాయఱ్ఱయ్యతాత" అని ఉబలాటంగా గొంతెత్తి సంబోధిస్తూయుంటే అతడే మాత్రం ఉడుక్కునీవాడుకాడు. డెబ్బైభయోయేడు చొలబడేలో మట్టి దుంగెత్తి దించలేక, గొడ్డలితో కొట్టలేక, విడ్డూరపు కబుర్లతో కాలక్షేపం చేస్తూ కథాద్యవసరానికి ఒక్క పాతయేగాణి

విలవచేసే చిన్న చెరుకుతుండు కొనుక్కొని బుచ్చిగంగమ్మ పంచకుజేరి గొడ్డలితో చీలుస్తున్నాడు. బుచ్చిగంగమ్మ చూస్తూ అంది 'ఇన్నాళ్లకు నీ గొడ్డలి తియ్యబాటింది తాతా!' అని.

బుచ్చిగంగమ్మ తన రెండుకళ్ళూ చెమరించుకుంటూ "కామయ్యా! నా అన్నా! నా బాబూ! కుసింత ఎర్రయ తాత కేసి సూడు" అంది. కామయ్య బుచ్చిగంగమ్మ కళ్ళగంగ మీదుగా కనికారమంతుడై మడతమంచంమీది ఎర్రయ్య తాతను తిలకించాడు.

ఎర్రయ్యలో చలనం లేదు. కామయ్య కంగారుగా బుచ్చిగంగమ్మతో "మంచంమీదినుంచి కిందకు దింపి నీ తాత ముండాకొడుకు నలా ఆ చెట్టు కిందకు ఆ వేపచెట్టు కిందకు సాయంపట్టు" అన్నాడు.

బుచ్చిగంగమ్మ కామయ్యకు సాయపడింది. కామయ్య బుచ్చిగంగమ్మతో 'నీవు ఇవలకు వచ్చేసెయ్యి. వాడికి వాడే చస్తాడు. అది దయ్యాలకొమ్మ" అని భయపెట్టాడు. బుచ్చి గంగమ్మ ఇవలకు వస్తూ 'అది దయ్యాల కొమ్మేంటి కామయ్య బావా! ఉయ్యాలా కొమ్మంట కాదూ. దాన్ని అట్లతద్దినా డుయ్యాలావూగితే పిల్లలుడతారంటగా!" అంది అదో వెఱ్ఱి వాలకంగా.

కామయ్య "మగాణ్ణి నాకేం తెలుస్తుంది పిల్లలుట్టడం, తల్లులపడం. నాకల్లా తెలిసింది ఎర్రయ్య తండ్రి నా సెల్లెల్ని ఖూనీచేశాడని ఈ సెట్టేదానికి సాక్ష్యం. మఱి సూడు ఎర్రయ్య క్రొర్రగంజైనా తాగలేడు!" అని కామయ్య చేటభారతంలా చదివాడు.

ఆ చదువులో బుచ్చిగంగమ్మ కెదో అశనిపాత స్ఫురణల్లె గుండె కాశింది. చకితఅయింది. ఆమె గాజుల సందునుంచి రెండు బంగారు గాజులు ధ్వనిలేనివి కనిపించాయి కామయ్యకు. కామయ్య "నీవు బంగారు గాజు లెప్పుడు చేయించుకున్నావు?" అన్నాడు. బుచ్చి గంగమ్మ "నావికావు. ఏనాడో సచ్చి స్వర్గాన్నవున్న మా అమ్మవో అమ్మమ్మవో కూడాను." అంది. కామయ్య గంగమ్మని దగ్గరుకు రమ్మని ఆ బంగారు గాజులింకా పరీక్షించి పరీక్షించి వాటిమీద తన తండ్రి పేరు ఇంటిపేరు నగిషీగుండా చెక్కియుండడం చూసి "ఇవి మా సెల్లాయి గాజులు!" అన్నాడు. బుచ్చి గంగమ్మ "అయితే మీ సెల్లాయి గాజులు మా అమ్మోనేనో ఖూనీ చేసి సంపాదించుకున్నాం అంటావా కామయ్యా మాంవా? ఇది కలహాని క్కాలంకాదు. దెయ్యాలూ వ్రాస్తాయి అనేది అచ్చరాలు మా అమ్మ! మఱేమో ఎద్దుచ్చచ్చరాలు తెలుసూ నీకు? ఎఱ్ఱయ్య యొక్క తండ్రి నురి తీశారంట కాదూ మీ సెల్లిని చంపినందుకు?" అంది. కామయ్య బుచ్చి గంగమ్మ కనుపాపల్లోనికి నిదానించి చూస్తూ "అవునులే. ఉరితీశారులే! మీ అమ్మ చనిపోయిందిలే. మా తండ్రీ కైలాసవాసి అయ్యాడులే. ఆ పోలీసులు ఆ జడిజీలువాళ్ళూ అందరూ అప్పుడే పోయారులే. ఎఱ్ఱయ్య కూడా ఆ కోవలోవాడేలే. డింకా కొట్టబోతున్నాడులే!" అని గఱ్ఱున త్రేన్చాడు. "భోజనమిప్పుడే చేసినట్టున్నావు కామయ్య బావా!" అంది బుచ్చి గంగమ్మ.—"అందుకే వేపపేరు పూతం కావలసి వచ్చింది లేచిరావడానికి ఇందాకాను." అని చిరునవ్వు నవ్వింది కూడాను.

కామయ్య వేపచెట్టుక్రిందకు చూచాడు. కడసారిగా కొమ్మకేసి కన్నుతెరచి కన్నుమూశాడు ఎర్రయ్య కామయ్య కొమ్మంక చూశాడు. దిగువను ఎర్రయ్య భౌతిక శరీరం లేదు.

సశరీర స్వర్గంచూరకొన్న వానికి శరీరంపైకి పోయి ఆత్మ భూమి మీద యుంటుంది అని అనుకోడానికి వీల్లేని విషయం !

ఎర్రయ్య ఆ సరికి సగం చీరిన ఇక్షుఖండం బుచ్చిగంగమ్మ చేతబట్టి " దీనికి రెండెంపులా కణుపులే ! ఏం నవులడుతుందని ? కొనుక్కున్నాడో ! " అని అంది. ఎర్రయ్య గొడ్డల్ని కామయ్య పైకెత్తి " దీనికప్పుడే చెప్పన్న సింవలు : " అన్నాడు.